

Ohje päivitetty 19.8.2020

Metotreksaatti-pistokset reuman hoidossa

Metotreksaatti on solunsalpaajalääke, joka rauhoittaa niveltulehdusta ja estää sen etenemistä.

Metotreksaattia voidaan annostella sekä tabletti- että pistosmuotoisena. Pistos voidaan antaa joko lihakseen tai ihonalaisesti. Pistostekniikan tulee olla oikea, jotta ihon ärsytysoireilta vältyttäisiin. Pistosmetotreksaattihoidossa käytetään myös foolihappoa 5 mg (Acid.Folic., kuuluu B- vitamiineihin) 4-12 tuntia injektion jälkeen suojalääkkeenä estämään lääkehaittoja.

Metotreksaatin turvallinen käsittely

Metotreksaatin pistämisessä /käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta. Huolehdi hyvästä käsihygieniasta; pese ja kuivaa kädet.

Jos lääkettä joutuu iholle, iho huuhdellaan juoksevalla kylmällä vedellä, jonka jälkeen pestään vedellä ja saippualla.

Silmiin joutunut lääke huuhdotaan runsaalla kylmällä vedellä ja otetaan yhteyttä lääkäriin.

Jos liuosta roiskuu ympäristöön, on roiskeet välittömästi siivottava. Roiskeita siivotessa olisi hyvä käyttää muovikäsineitä.

- Roiske imeytetään esim. talouspaperiin ja roiskeelle altistunut pinta pestään hyvin.
- Mahdolliset roiskeesta aiheutuneet lasinsirut sekä pesuun ja kuivaamiseen käytetty kontaminoitunut jäte laitetaan muovipussiin ja suljetaan hyvin.

Injektionesteet säilytetään huoneenlämmössä valolta suojattuna.

Raskaana oleva ei saa antaa metotreksaatin injektiohoitoa.

Välineet

- esitäytetty ruisku tai kynä. Injektiopulloa käytettäessä katso ohje alla.
- ihon puhdistukseen spriipyyhe (harkinnan mukaisesti)
- kuiva taitos
- ruiskujen ja neulojen hävitystä varten kannellinen metalli- tai lasipurkki

Ruiskun täyttäminen injektiopullostä (ei koske esitäytettyä ruiskua tai kynää)

Edellä olevan lisäksi välineet:

- neula (esim. 25 G, 0,5 X 16 mm/ 26 G 0,45 x12mm sc.) ja tyhjä ruisku
- spriipyyhe pullon suun puhdistukseen

Ohje

- pyyhi lääkepullon kumitulppa spriilapulla
- vedä ilmaa ruiskuun lääkeannosta vastaava määrä ja ruiskuta ilma pulloon
- käännä pullo ja vedä käyttämäsi lääkemäärä ruiskuun
- tarkista ilmakuplat
- tarkista annos

Pistotekniikka

- Ihonalainen pistos voidaan antaa eri puolille vatsan ihoa tai reiden alueelle. Vaihtelee pistoskohtia.
- Vaihda ruiskuun puhdas neula pistosta varten.
- Toisella kädellä iho nostetaan poimulle peukalon ja etusormen väliin.
- Neula suunnataan loivasti noin 45 asteenkulmassa ihon läpi ja ruiske annetaan syvälle ihonalaiseen kudokseen.

- Kun olet pistänyt lääkkeen, odota hetki ennen kuin vedät neulan ihosta. Vetäessäsi neulaa pois paina samalla pistospaikkaa kuivalla taitoksella. Pistämisen jälkeen saattaa pistosreistä tihkua vähän metotreksaattia tai verta.

Riskijätteen hävittäminen

Metotreksaattia sisältävät jätteet ovat ongelmajätettä. Ruiskut ja neulat laitetaan kotona kannelliseen muovi-, metalli- tai lasipurkkiin. Maitopurkki ei käy, koska neula voi mennä pahvin läpi. Keräysastia toimitetaan apteekkiin, jossa se hävitetään asianmukaisesti. Lääkepulloon voi jäädä lääkettä, mutta sekin pitää hävittää, sillä lääke ei säily seuraavaa pistoskertaa varten. Vanhentunut tai ylijäämälääke toimitetaan apteekkiin hävitettäväksi. Keräysastiaan merkitään, että astia sisältää metotreksaattia. Tarkista oman apteekkisi käytäntö!